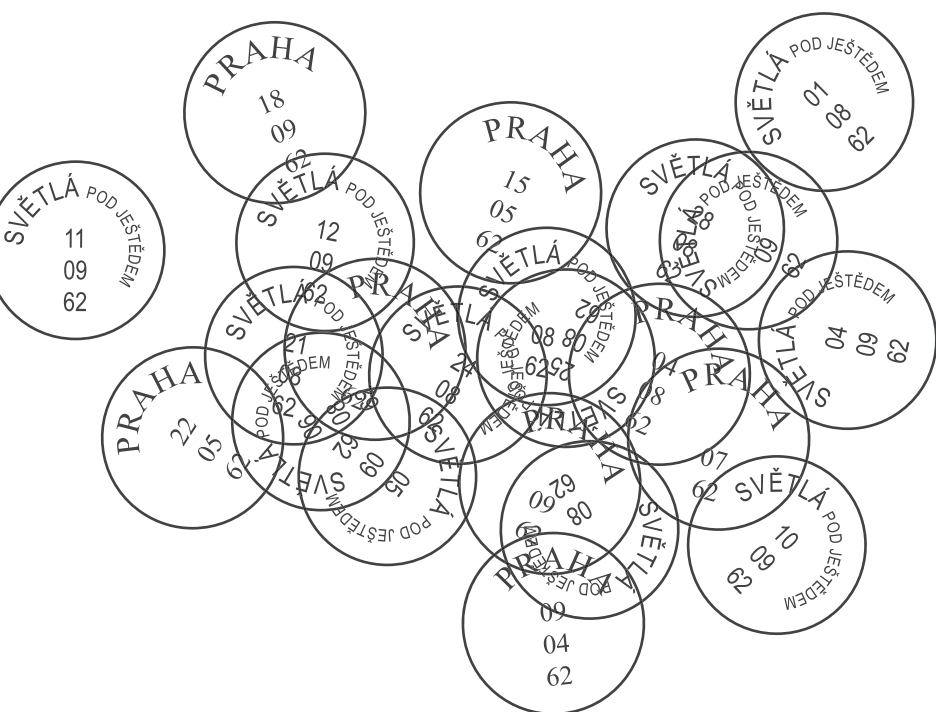

BOUŘKY

PŘÍBĚH KAROLINY SVĚTLÉ A JANA NERUDY

Korespondence Karoliny Světlé z roku 1862

Edice dopisů vznikla v rámci semináře
Řeč dopisů a řeč v dopisech – nad korespondencí Světlá-Neruda
a semináře Světlá-Neruda, edice vzájemné korespondence,
vedených Stanislavem Wimmerem v Ústavu české literatury a literární vědy FF UK.

Tato kniha byla připravena v rámci semináře Nakladatelská praxe
na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy
ve spolupráci s ateliérem Grafický design a nová média
na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a vychází za laskavého přispění
Ministerstva kultury České republiky.

Editors © Stanislav Wimmer, Ilona Anna Fuchsová, Helena Petáková, Renata Votrubová, 2007
Afterword © Dagmar Mocná, 2007
Layout © Tereza Hejmová, Jaroslav Svoboda, 2007

ISBN 978-80-87053-04-1 (Pistorius & Olšanská)
ISBN 978-80-7185-826-3 (Paseka)

DOPISY

1 – KAROLINA SVĚTLÁ MARIÍ NĚMEČKOVÉ

[léto 1862]

Drahá přítelkyně!

Odesílám Ti opět znamenitou epištolu, však víš, co s ní podniknouti. Klárce náleží těch 40 nových za její snahy zaopatřiti mně límec. Líbám tě stokrát a těším se, že tě co nevidět zas uvidím a že si opět po přátelsku zklepnem. Naše hovory jsou přece jen ty nejzajímavější.

Ještě jednou Tě objímajíc

Tvá

Světlá.

2 – KAROLINA SVĚTLÁ JANU NERUDOVI

9ho dubna 1862

Příteli! –

Začala jsem dnes aspoň deset dopisů, v nichž Vám dokazuji, že není a nebylo pomoci, že jsem se musela u T. „avec élat“ s Vámi rozkmotřiti, ale jeden byl hloupejší než druhý.

Zanechávám toho tedy pro dnes, vždyť ani beztoho nevím, zdali tento nebohý škvár oknem nevyhodíte, a to ještě k tomu nečtený. Povim Vám prozatím jen tolik: jisté filozofky chtějí udělati ze mne první stín, první trn na jasné květnaté stezce Lidmilčiné první lásky, a zamýšlejí Vás tímto způsobem od ní vzdálit. Namluvily tomu nebohému děcku, že je duch mocnejším vábidlem než krása a mladost!... To může jen filozofka tvrdit. –

To nebohé děcko se mi bezděčně vyradilo ze své tísně, neví ani, že jí její tajemství uklouzlo. Není pomoci, my se musíme opravdu stát nepřáteli, Vy nesmíte se mnou mluvit, k nám chodit, musíte mne hanit, co Vám zajiste těžké nebude, a krátce vše činit, co ještě dále k nepřátelství náleží.

Dnes ví půl Prahy, že se nenávidíme, Ludmilka se bude chtít zarmoutit, ale... nepujde jí to; filozofka a naivní dáma tonou v moři blaženosti.

Nemusíte mi odpovědět, zanechte tento dopis doma (sl. N. si zas proň přijde), to mi bude znamením, že Vám mohu podrobnosti těchto pletich sdělit. – Pak ale sbohem nadlouho... nesmíme se dříve smířiti, dokud nedáte tak nepopíratelných důkazů Vaší lásky k Lidmilce, že se přestane duchů bát, ba v ně věřit, dokud ji aspoň nepřesvedč[íte], že jste Vy sám ze samé zamilovanosti všeho ducha pozbyl.

Zbytečno tuším, bych Vám připomněla, byste se hodně na mne kabonil, kdyby nás mělo neštěstí někde svést; co se mne týče, já Vás na to připravuji, že vytáhnu ze svého arzenálu oné pohledy, jichž strašný dojem jste již jednou zakusil, víte tenkrát, když jste se mi ze své lásky k Lidmilce vyradil a já si pomyslela, to tomu nebohému dítěti ještě schází, aby ji takový Lovelace mozkiem pletl! –

Se vší možnou záští a nenávisť

S.

3 – SOFIE PODLIPSKÁ KAROLINĚ SVĚTLÉ

V Praze 18¹⁵/₅ 62

Má Světlá!

Tak se tedy rozproudilo to naše živobytí, že nás proudy jeho roztrhávají. Dost dlouho stálo, dost dlouho jsme se navzdychaly. Buďme rády, že nyní tomu tak. Vždyť se navzdor tomu umíme najít. Nemohu za Tebou zítra, a kdybych i nezpomínala na Tebe, na svůj moudrý princip, což by mi bylo platno promluvit s Tebou před cizími lidmi? Přijmi psaníčko moje, přijmi je laskavě, dýchám na ně sto hubiček pro Tebe. Bože můj, kdyby mi bylo snad sedmdesát let, vždyť bych si v tento den vždycky a vždycky ještě

zpomněla na ty naše poutě o ten čas. Nerozdílně jsme bloudívaly po ulicích naší otčiny a v horoucí hlavě mé Světlé se tenkrát již začaly rodit ty rozkošné fantazie, jimiž nyní blažíš Tvoje čtenářstvo. A ty tužby naše, ta skromnost naše! Bože, bože, bože!

Nevím konce tomuto tématu, a předce také nevím, jak bych to dále ještě vyslovovala, co mne nyní skoro k slzím dojíká. Před' si to sama dále. Vždyť víš, co myslím, vždyť jsi vždycky věděla, co myslím, udala-li jsem myšlénku svou jen jediným slovíčkem! Pozdravuju Tě ve Tvůj svátek. Podívej se na ty zelené stromy tam z okna, na lesklou Vltavu a zpomeň si na vroucí přátelství

Tvé sestry
Žofie.

4 – KAROLINA SVĚTLÁ MARIÍ NĚMEČKOVÉ

18 $\frac{22}{5}$ 62

Obtěžuji Vás, drahá přítelkyně, opět svou korespondencí. Z přiloženého lístku poznáte, co se dělo a zdali cosi podobného trpět mohu. Zdá-li se Vám ale dopis muj příliš nešetrný, tedy jej neodesílejte, ale dle mého náhledu nezasluhuje muž, který se neumí jinak mstít než takovým způsobem, nic jiného. – Jsemť celý den na ostrově a toužím po Vás, přijďte brzo ke mně, napište mně nekolik řádků, abych se ze své zlosti vyrazila. –

Vaše
S. –

[před koncem července 1862]

Má velemilá!

Až ti povím, co vyvedla Klárka, vše jsem musela hodit do jistého místa, však ti to povím.

Prosím nech na tuto obálku napsat známou ti adresu, ale místo předešlé **225/III** Ostruhová ulice. Snad Ti ji napíše kupec, u něhož dáš dopis na počtu, dej mu nějaký šesták za to. Těším se na Tebe, jaternička tě očekává. –

Tvá

J.

6 – KAROLINA SVĚTLÁ SOFII PODLIPSKÉ

Na Světlé dne 1ho srpna 1862

První slova, která píšu, jsou zasvěcena Tobě, předrahá! Vimť, že je [s] takovou netrpělivostí očekáváš, jako je píšu. Naše cesta byla velmi příjemná, ale dorazili jsme velmi pozdě v noci na Světlou, byla jsem v tak hluboké myšlenky zabraná, že mne ani nenapadlo z bryčky slézti, jak jsme jeli Horkou, nepovšimla jsem si ani, že se zmítá jako koráb v nejstrašlivejší bouřce, že si někdy i lehla brzo na ten, brzo na onen bok. Muj muž a Josef byli šli pěšky a očekávali mne plni strachu, předvěčerejší bouřka byla cesty ještě více vymlela a podemlela. „To máte kurážnou paní,“ řekl kočí poklepáváje mne důvěrně na rameno, když mne byl, potopiv se pro mne v hlubiny povozu, šťastně na zem postavil. – Byla jsem velmi pochlebována touto úklonou, zaslechla jsem leccos příjemného v poslední době, ale nic mne tak nepřekvapilo a netěšilo jako tato slova. – Švakrovou jsme našli velmi bídnou, doktor Wiese praví, že má souchotiny, kašle nesmírně. Z Milady se udělala nevěsta, je jí patnácte roků, Sefka má bolné oči, co ji

trochu hyzdí, ale zato je Karla tou roztomilou kočičkou, kterou někdy bývala. –

Nevím, zdali se nevyskytnou nepříjemné ještě stránky, ale zustane-li vše jako teď, pak se musím vyznat, že ty děvčata udělaly velký krok kupředu, všechna surovost vymizela z hovoru i z chování. – Zdá se, že v Karle se znala celá ona blouznivá láska pro mne, na kterou bývala matka její tak žárlivá. – Máma je zdráva, jsem hluchá jako krč, to byla první její slova k nám. –

Již jsem přijala představenstvo, kněžstvo, učitelstvo, na všeobecnou žádost ustrojím se dnes odpoledne do šněrovačky, v neděli jsme pozváni na faře, to se mám zas objevit v sokolním oděvu. – Mou řeč o sokolní slavnosti uměji zde nazpaměť, farář mne přirovnal k nějakému slovutnému kazateli, škoda že jsem zapomněla, jak ho jmenoval.

Pasecká Sefka má to nejzlejší dítě, které se snad kdy zrodilo, celé noci vypláče a celé dny vyskáče jí na ruce neb na klíně, jiný člověk jej ještě nepochoval, je celá utýraná tímto děckem, spí celá ustrojená, neb napadne-li tomu škudleti, tak musí s ním v noci do sadu. –

Forštovou jsem ještě neviděla, ale čeká se prý také každou chvíli, já z toho kmotrovství nevyjdu, aniž mu jak vidím ujedu, všude na mne číhá v velké i v malé podobě. –

Mého muže jsem zde ještě neviděla, bůhví kde lítá, je celý osvěžen, cítí se jen zde doma. –

Piš mi brzo a hodně mnoho o tvých dětech, každý se zde na ně ptá, a všude to největší interese pro jejich malé zvláštnosti. – Co nevidět více.

Tvá stará
Johana

Na Světlé dne 3ho srpna 1862

Jak se máš, drahá holka, co robíš? Zpomínáme pořád na Vás, jak se asi v té Praze smažíte a jak je nám zde větrno a volno. Zato nemáte zas tak strašlivých bouřek jako my, právě co tyto řádky píšu, hřímá až strach a hanba, co si to ten panbůh s těmi bouřkami zpomněl, nemohl si jiný prostředek vymyslet, jak by povětrí vyčistil? Náš život je velmi jednotvárný, muj muž pořádá ustavičně své příbuzné, hašteří se to pořád mezi sebou, a já chodím po hájku a večer čmárám, nevím ale vskutku, zdali z toho co kloudného bude, až posud se tomu nepodobá. –

Dnes jsme tabulovali na faře, a zítra zas ve forštovně, toť ta zdejší tortura, tyto slavnostní obědy a svačiny, mlčím a usmívám se a zívám za vějířem, toť mým úkolem při níh! –

Šněrovačka dělá velké furóre, mamť ji pořád někde pujčenou, je již celá ochmatána, vůbec má celá garderoba dochází všeobecně obliby, [za] což děkuji hlavně Tobě, nebo tys mne trochu vycepovala, bych na sebe více dbala. –

Prosím Tě, milé dítě, zajdi mi jednou k Šlenkertové a omluv mne, že jsem již k ní přijít nemohla, ať se na mne nehněvá, vynahradím vše, až se zas vrátím. Také dohlídni na Tondu, ať nábytek hodně klepá a ať spouští rolety, Mužák jí vzkazuje, by se vším milosrdně zacházela, polituru neodřela atd.

Těším se, že mi budeš psát hodně dlouhé dopisy, noviny ode všech známých. Libické vyříd' pěkné pozdravení, nechť nám vzkáže, co dělá, co hodlá a jak se má srdečko její, na to se vlastně táže muj muž. Řekni jí, že jí zde popisuje co sedmý zázrak světa co do krásy, všecko hoří nedočkavostí jí poznat a jí se kořit. – Žárlím skutečně. Co dělá paní Farská? Na pána se **netáži**, ne abys vyřídila nějaké poručení!!! Nikdy bych Ti to neodpustila, ale jí naleží všecka má úcta a soustrast, má to osud s tak licoměrným mužem! Jak to dopadává u Tenerů, přijdou skutečně pryč? Líbám jí mnoho-kráté. –

Doufám, že mi co nejdříve hodně mnoho a veselých zpráv o sobě podáš. Psala bych ráda více, ale jak jsem již podotkla, život zdejší je tak velmi jednotvárný, člověk živoří skutečně jako ta bylina, a nikoli jako rozumem nadaný tvor. –

Co dělá Klárka? Co Tvé chlupaté děti, na které se muj muž vždy tak mrzí? –

Prosím piš **velmi, velmi** brzo, každý dopis jest mi zotavením. Adresa má zní následovně:

Mužáková

na

Světlé

p. Český Dub. –

Co nevidět více, ba hodně mnoho! Prozatím Tě líbá stokrát

Světlá. –

8 – SOFIE PODLIPSKÁ KAROLINĚ SVĚTLÉ

V Praze 4ho srpna 1862

Má předrahá Světlá!

Místo Tvé nedělní návštěvy, po níž se mi už začalo stýskat, obdržela jsem Tvůj milý dopis. Očekávala jsem jej teprv na dnešek soudíc, že nevypravíš posla leda v neděli; tím milejší mně pak byl. Těším se, žes tak spokojena s tvým prvním dojmem v tomto druhém tvém domovu. Tvoje věčně rozechvěná duše nesnáší nikterak nemilé dojmy. Celá Tvá bytost se v nich pokaždé jaksi zlomí a Tvé utrpení je tak veliké, že je to až k víře nepodobno. Nepochybuju nyní podle všeho, že letos najdeš stokrát větších zájmů a že se dočkáš stokrát hlubších dojmů než jindy. Vždyť jsi tak zázračně rozkvetla, žes sobě až nepodobna jako růže k poupěti; a tu jinak nemůže být, Ty budeš ještě více vnímat než jindy. Nedivila bych se pranic, kdybys tam péro ani nesmočila. Nebyla by to také žádná ztráta, protože bys to stonásobně zas vynahradila

tou nasbíranou látkou. Budeš-li však předce psáti, tu mi ihned sdělíš co a jak? Není-li pravda? Bože, tu radost, jakou já mám, hledím-li na skvělou dráhu tvoji, ježto teprve nastupuješ! Oh! o tom se nám oběma nesnilo! Leda tenkrát, kde jsme doslovně zámky povětrné stavívaly. Když jsi napsala první novelu, překvapilas mne, a snad i sebe. Tolik fantazie jsme předce nevěděli, že chová tvá ubohá pobolívající hlava. Při příští práci opět jsem se divila a tak to šlo ustavičně. Popsala bych celé archy, kdybych to vše chtěla rozebírat, čehož ostatně neopominu, jen co se mi to někdy nahodí co do času a příležitosti. Co však chci říci, vlastně to je, že Ti mohu prorokovat pevně a nepochybně podle všeho ostatního výsledky tak netušené, tak oslňující, že by Tě ohromily, kdybys je teď mohla vidět. Chvíli jsem se tu nedávno chvěla, aby nějaká nová duševní bolest nerozryla všecku tu bujnou setbu do budoucnosti uzrávající. Nyní však jsem stranu toho dokonale pokojna. Jsem spokojena s Tebou. Vidím, že Tvůj duch všecko přerůstá, čím by mu mohly okolky, city a vášně překážet.

Já nyní mnoho přemýšlím a to bývá vždycky dobou blaha pro mne, přemýšlením se zotavuju od těch bídných skličujících starostí. Dostalať jsem Schopenhauerův životopis, který objasňuje jeho osobnost a jeho celé učení jako málokterá práce tohoto druhu. Lituju, žeš jej nedostala také Ty do ruky ještě před Tvým odjezdem. On by byl býval snad potřebným dodatkem tomu obrazu, kterýs sobě o tomto učenci utvořila. Jak jsme řekly, tak je to. Matka jeho byla příčinou jeho náhledů o našem pohlaví. A proto vykukuje z té jeho harmonické logiky předcházející disharmonie pozůstávající z citů bezžencových, bezdětného starce a nespokojeného syna. Nenávidím jej za jeho pesimismus, a předce nalézám v něm někdy útěchy, připouštějíc dle úsudku jeho, že já mám pravdu a že to velké množství, které se tak křiklavě a hrdě vypíná, je v křivdě. Nepochybuji o tom, má předrahá, že Ti tu knihu schovám až k Tvému návratu.

Děti jsou velmi hodny. Mílinka hezky spává a Prošek mne co nejlépe baví svými roztomilýmihovory, které se ustavičně okolo

přírodních úkazů otáčejí. Někdy bych až zajásala radostí, že už ho mám tak daleko.

9 – KAROLINA SVĚTLÁ SOFII PODLIPSKÉ

dne 5ho srpna 1862

Má drahá!

Hnedle tomu bude týden, co jsem Vás, milí moji, neviděla, Vy zajiste myslíte, kdovíco jsem toho již nenapsala, neb odjela jsem s tak skvělými předsevzetí[mí] pilnosti, a já neměla až doposud pero jak se patří v ruce. – Tyto etiketní návštěvy, tož již to nejhorší na světě, právě se dají odpovědět, když jsem poeticky naladěná, celou neděli jsem měla takto zkaženou a na dnes je již zas dok. Wiese ohlášen. Kam zalézt, aby člověka zahálčivé lidé nenalezli? –

My máme skutečně čarovné povětrí, mám ze samého světla a slunce oči zapalené, jinak jsme oba zdrávi. Muj nebohý muž se vůčihledě spravuje a mé zdraví se tak strašlivě tuží, že mne to až mrzí, bude mi zajiste sto let. – Kéž bych mohla trochu té síly a zdravoty švakrové přepustiti, ta nebude dlouho dělati, její obličej má již své violové odstíny, které mně zůstaly nezapomenutelné od té doby, co jsem je u Julie Böhmové spatřila. – Holky jsou až doposud velmi, velmi hodné, všecko to pracuje, všecko se to snaží. Zdá se mi, že zjemněly, protože je ta surová Anka z domu, služka má zajisté veliký vpliv na děti, obzvláště jsou-li jí skoro úplně v moc dány, jak to bylo zde. –

Sefčiny děti naopak jsou velmi nepříjemné, pořád to slídí, kde by to něco smlsalo, něco chmatlo, něco si přisvojilo, a přitom to skučí až strach, aniž člověk nahlednouti může proč. A Milce je přec již deset roků a Honzíkovi sedm. – Ta nejmenší holčička je neobyčejně nehezká a zlá, jak jsem Ti již psala. –

Farář se velmi zotavil, hospodyně již tak neskrblí, co se její bratr tak skvěle zaopatřil, dopřeje mu nějaké to lepší jídlo a nebohý stařeček jen jen kvete. – Sedáváme spolu na „farským“

za stodolou a obdivujeme se jizerskému pohoří, do něhož jsme oba zamilovaní, což poskytuje mnoho příležitosti k více méně podařeným, k více méně jemným vtipům.

Tvá podobizna dělá furóre, obzvláště máma se nemohla od ní odtrhnouti, také Prošek se velmi líbí. – Na Tobě je prý vidět, jakou jsi dobrou mámou, řekni mně, čím jsem já na tomto světě? Jak pravím, takovým netopýrem, který kráčet nedovede a lítat neumí, který se následovně jen tak nemotorně potácí tam, kam jej vítr zavěje. –

Dne 6ho srpna

Ukončila jsem včera proto, že děti ohlásily, že jde Wiese, on ale nešel, přijde teprv dnes, dvě „půldnata“ zmařena! – Očekávala jsem dnes dopis, poslala jsem si naschvál posla do Dubu, víš, co mi přinesl? „Kladderadatsch für Herrn Gustav Schnabe“, komu se má člověk více divit, poštovnímu, nebo poslovi? –

Muj zevnější zdejší život nemusím Ti teprv popisovati. Ty jej znáš nazpaměť skoro od hodiny k hodině. Ráno do hájku, odpoledne k Sefce, mezitím čmárám, zahazuji a čmárám zase. Teď máme měsíc v úplňku, nemohu Ti ani dosti tyto démantové noci popisovati, tovaryš hrává obyčejně večer před domem na housle a my (totiž děti a já), my tančíme až skály lítají. A pak tento klid, všude tento mír, a ty sociální poměry jak se zde zdají aspoň na povrchu uspořádané, jak koná každý, co mu patří, jak ví každý, které místo mu náleží! Vskutku jako by člověk přišel na nový svět, kde není touhy, není přání, není ideálu zapotřebí. I Mužák se letos Světlé obdivuje, i on cítí tento pokoj, teď je právě epocha, kde těch několik nepokojných hlav zestárlo, těch několik příliš veselých myslí se uvázalo ve jeho manželské a to, co bude zas starým pořádkem hýbat, to ještě nedorostlo, vskutku letos zde příjemno, nevyskytne-li se nic nového nepřijemného. –

Za dva dny je den slavnostní: rozeniny Tvého synáčka! Kéž by se mu jeho touhy vyplnily a on se hodně po „mašinách“ a „mořích“ nacestoval a naplaval, kéž by mu byl život poučnou poutí, z níž by on i jiné poučiti mohl. Doufám, že nebudeme více

na kordy, až se zas vrátím, že zapomeneme naše malé nedorozumění. Budu Vám více náležeti, nebudu s každým slovem Tvým lakotiti a naleznu více času s ním se obírat, budeme zase dobrými přáteli. Čekám s touhou zprávy od Vás. Psala jsem Vám hned v pátek a představený vzal těch několik řádků [s] sebou do Dubu, vrátil se ale opilý. Byl-li v tomto rozkošném stavu již na cestě, pak věru nevím, zdali se dostal dopis šťastně ku Praze. – Myslím, že bude letos více zmatku než jindy, dopisy jdou od prvního přes Osečnou, tam jsou samí Němci, prosím dělej německé adresy, jinak nevím, zdali mně dojdou.

Těším se, že mně budeš hodně mnoho psáti, i já mám ten nejlepší úmysl, ale – v mém nitru je to nějak neuspořádané, je tam lad a nelad, látky, které se teprv krystalizují, ideje, které teprv dozrávají, není to nic hotového, nic, co by se pověditi dalo – nevím, zdali se cosí z toho vyvine, a vyvine-li se něco, zdali to bude něco utěšeného. –

Odpoledne

Zavolali mne, bych šla dolů poslouchat, že umí jedna žebračka tak pěkné modlitby. Sedla jsem si k ní a za šesták mně odřikávala, chudák, co se kdy naučila ve škole a mezi lidmi. – Je z Rašovky, kam kultura ještě nezabřeskla, měla mnoho originelních výrazů a nápadů. Ráda bych zde tu malou novelku Emancipistka z předešlého století vyvedla, teď ale kde jsem započala psáti, vidím teprv, jaká to těžká úloha. Budu ráda, napíšu-li jednu věc kloudně. Chtěla jsem trojí práci zhotoviti z první vody a pak v Praze dočista vypracovati, ale toto předsevzetí bylo tuze sangvinické, nemohla bych věnujíc se pouze svému dílu pranic ze zdejšího života vážit, a to by bylo velmi škoda. –

Budeš zajisté zvědavá, jak jsem se s jistou osobností rozloučila. Je to trochu dlouhá historie, nechám si ji až napodruhé, z dopisování ale sešlo tak jako z návštěvy. –

Rozmluva trvala od dvou hodin až málem do sedmé, třikrát odešel vyjednavající a třikrát se zas vrátil, obdivovala jsem se důmyslným výmluvám. Udělaly se koncese z obou stran,

z nepřátelské vyšla slavná přísaha, že se domácí muj poklid rušit nebude, že se oň ani jediným slovem více nezavadí, první narážka na změnu kteroukoli bude signálem k roztržce nezhojitelné. – Všecky „nedámy“ zůstanou ve svých právech, materie se jim ponechá, jak by si přála jiného odtoku, hned zas nezhojitelná roztržka. – Za to jsem slíbila všecko, co je temné, osvětliti, co je hranaté, otesati, co je hrubé, zjemniti a mít neskonale mnoho trpělivosti. – Krátce, uvázala jsem se v úřad guvernanky, o němž nebude nikdo na tomto světě vědět, ani Ty, neb Ty bysi mne prý zrazovala, bych si takovou svízel na krk neuvázala, planeš prý, jak Tvůj muž o Tobě říká, nade vším, co je lidské, a žádáš snad (tak se totiž domnívá) v lidech nadlidskost. Zato se nedozví z druhé strany ani Slad., nejdůvěrnější důvěrník, o této úmluvě, a jak by se to nejmenší o ní proneslo, hned zas roztržka. –

Jak vidíš, je vše co nejpřísněji ustanoveno, jak dlouho to tak trvat bude, kdo to ví? Má to býti nesmírně ideálně přátelský poměr – ale z mé strany bude hrdinsky mnoho shovívavosti zapotřebí, má-li z toho všeho cosi blahého vykvést. Na dobré vůli mi nechybí. –

Tvá
Johana

19 – KAROLINA SVĚTLÁ SOFII PODLIPSKÉ

Dne 9ho srpna 1862 na Světlé

Předrahá!

Ty se chystáš tyto doby nejspíše na cestu do Berouna a já Ti chystám na přivítanou dopis. – Včera teprv jsem obdržela Tvé srdečné řádky, Tys celá srdcem, anděli, divoch, krvožížník by Tě musel milovat, musel by se Ti klanět, tím méně člověk citem nadaný, tím méně já, blíženkyňe Tvá, která vidí Tvé účinkování tak zblízka. –

Žofko, já se Ti v ničem nevyrovnám, pra v ničem, ale nic si z toho nedělám, Ty víš, že Bohu děkuji, setkám-li se v životě s tvory, které stojí nade mnou, bez falešné skromnosti řečeno stalo se mi to málokdy, ale stane-li se to, jsem ráda, mně se ve výšce stýská a závrať mne pojímá. –

Ty mně prorokuješ tolik, tolik slávy, Tys tak jistá, že ze mne něco bude – Tobě k vůli bych si to přála, vimť, že se ze mne těšíš jako z dětí Tvých, prosím, snažně prosím vřaď mne mezi ně, jsem nekdy více než dítětem! Tys ta starší mezi námi, Ty máš více rozumu, více vytrvalosti, více trpělivosti, více vznešenosti, vždyť Tě již beztoho více co matku než co sestru miluji. –

Letos se nám zde vskutku lépe daří než jindy, nepokazí-li nám nemoc švakrové opět všecko, říkají, že se muj muž spravuje, mně se to nezdá, ale strach má velké oči, nechci se trápit a sužovat, dokud toho není zapotřebí, je ale jak náleží vesel a šprýmovný. –

Jindřich mně již psal třikrát, pokaždé francouzsky, já mu zas v tomto jazyce odpovídám, představíš si snadno, jaká to rozkošná korespondence. Těší mne ale velmi, že se nám trochu přibližuje, snad má zas novou lásku, kdoví? – Píše mi mezi jiným, že se matce vůčihledě lépe daří, mluví pravdu? –

Jsem velmi zvědavá, co řekneš předešlému mému dopisu o uzavřené smlouvě. – Pomyslela jsem při ní stokrát na Schopenhauera a na jeho fatalismus, kroutila jsem se na všelijaký způsob, ale nemohla jsem se vykrotiti, snad jsem ani upřimně nechtěla, kdo to může teď vědět? Marie N. mně přinesla na nádraží následující dopis, jaký učiní dojem asi na Tebe?

„Včera jsem přísahal a za hodinu již jsem byl [ne]poslušným – vždyť ještě nejste venku, tu smím ještě psát! Nebudu Vás dlouho nuditi, neumím beztoho psát dopisy dlouhé, jakož neumím dlouhé řeči míti o citech svých. – U Vás toho není také zapotřebí, vy porozumíte a slovo neuklouzlo ještě rtům, jediný tón, a božský ten nástroj, cituplné srdce Vaše, rezonuje ty nejkrásnější melodie. A na ty melodie Vaše nezapomene více, kdo je jedinkrát slyšel. –

Vy jste mne obdařila královsky, chcete se konečně nade mnou slitovat! Není divu, že při takovém daru ještě spíše mi slova scházejí než jindy. Při žertech a hovoru všeobecném dovedu mluvit i analyzovat, naproti Tobě ale oněmím vždy k tiché modlitbě. Ano, jsem ještě modlitby, modlitby k Tobě schopen, jsem i schopen duševní harmonie, čehož bych se byl sama od sebe nikdy nenadal. – Proším neustaň v apoštolské práci své, zachovej se mně, jest to sice egoistská prosba, ale touha po blaženosti jest vůbec egoismus.

Proud našeho veřejného života je sice široký, ale mělký, já pak neumím ani v politické, ani v sociální mělčině plovat. Lidem na břehu sedícím spílají rozervanců, možná že měli v jistém ohledu i u mne pravdu, ač jsem tak arogantním, že mám systém svůj myšlenkový za vykrystalizovaný, principy své za odůvodněné. –

Avšak lidé o samotě stojící mají víc času pro své fantazie, ty je unesou dále, než skutečnost dovoluje, a princip v neshodě s poměry vyvolá pak trpký usměv, rozervanost. Nyní nestojím sám, mám svého strážného anděla, nejsem více v neshodách, protože mně do poměrů těch **pranic** více není. – Budu teď jen tobě žíti, tobě k radosti, jen co se zpatatuju, neb jest mi jako snícímu. –

Vy jste mi velmi ukřivdila v době poslední, houfu ignorantů, žárlivému děvčeti, intrikantce jste více věřila než duši, která bez závoju Vám u nohou plakala, a bez rozmyšlení jste jí odkopla. – Tato rána se nezacelí tak brzo. – A co Vám povídali, že jste tak urputně na mne zanevřela? Že jsem na ulici vyrostl, že jsem si musel svůj vezdejší chléb dlužiti, dokud jsem nebyl s to si jej vydělati, že jsem těch nenáviděl a nešetřil, v spravedlivém opovržení nešetřil, jimž jmění neb poměry usnadnily cestu k vědě, a že jsem se jim škodolibě vysmál, když jsem cítil – že jsem já, nuzák, dále dospěl než oni – že jsem leckdy nějakou ženštinu k sobě přitiskl, když se mi na krk uvrhla – hle, tu jsou všechny hříchy mé! A tyto hříchy neomluví, nepochopí ta, která si vytknula za úkol studovati člověka, která ho dovede tak mistrně líčit? –

Hřešil-li jsem kdy skutečně, tu trest vzápětí, musel jsem se ponížiti a Vám říci: Nejsem špatnosti schopen! A já bloud myslel, že Vy v mém nitru čtete jako v otevřené kníze, že Vy jediná mne znáte, že Vás nemýlí škraboška, kterou si z bujnosti a rozmrzelosti nastrkuji! – Ale chci odpustiti, chci zapomenouti, že jsi byla nespravedlivou, vždyť jsi napravila vše slibem, že mi budeš upřímnou přítelkyní, kéž by tvůj zlý rozmar opět vše nepokazil, tys někdy jako dýka chladná a ostrá, zakusil jsem toho více než jednou. –

Přítelkyní tedy?... Ach, kdybys jen nebyla tak krásnou, Ty ani sama nevíš, jak jsi krásnou, Ty moje Světlá! Jen já tě ocení, jen já ti rozumím, já, ten zavržený, i od Tebe zavržený vyvrhel! Ale budu poslušným, odkopni mne, urazím-li Tě více jediným slovem, **chci** tenkrát poslušným býti – prosím, drahá, neopouštěj mne, od tebe závisí, aby splynuly jednotlivé okamžiky v moře blaženosti, budu s málem spokojen. – Nezapomeň na mne, jsem-li toho hoden, klaním se Ti co ideálu, co první ženě, na níž jsem chybičky nepoznal. Tys mi vším, Tys jediným triumfem mého života! Na blahou shledanou v myšlenkách i v skutečnosti!“ –

Dopis je na papíru s vinětami psán a děti mi hleděly pořád přes rameno, když jsem jej opisovala, buď tedy tak laskava a oprav si nedbalosti a chyby v slohu sama, to víš, já to nedovedu beztoho.

dne 10ho srpna

Myslela jsem, kdovíco toho nenapíšu, a musím na prvním archu přestat, švakrová leží a Mužáček má boleni hlavy, lehl si také, nemám pokojné mysle. – Prosím o Tvou kritiku předešleho dokumentu, ale o **podrobnou**.

Líbám děti k udušení, piš brzo

Tvé

Světlé!